

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Rimasor 25. sz. a. — Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertelen levelek nem fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 4 frt.
Fél évre . . . 2 frt.
Negyed évre . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASÁRNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetésmény-, nyilttér- és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négy hasábos petisior térfogata . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után . . . 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadó-hivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetéseket legezélszerűben postautalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csupán a kiadó-hivatal vesz fel.

Nyilt levél

Gömörmegye méltóságos Főispánjához és tek. Alispánjához.

Rég ideje már annak, hogy egy erős áramlat tényleg odaműködik, hogy Putnok városa megyénk-től elszakítva Borsodhoz csatoltassék.

Mindenki tisztában van az iránt, hogy nevezett város lakosait nem ama fennen hangoztatott „magasabb administrationalis érdekek” bántják; valamint az iránt, hogy ha p. o. Tornallyáról a hivatalok Putnokra tételnének által: a nemes város ismét lelkesülve ragaszkodnék megyénkhez.

Még ily állása mellett az ügynek sincs szándékomban az, hogy Putnok városának céljai eléérése érdekében tett mozgalmát Borsodban, vagy azt, hogy képes volt egy oly hatalmas szövetségesnek — mint a salgótarján-rimamurányvölgyi egyesület, határozott pártfogását megnyerni — jogosultságra nézve kétségbe vonjam. Azonban, ha a városorony látkórén tul nézünk s ha tekintetbe vesszük azt, hogy a valódi hazafiság az önmegtágadásban és lemondásban rejlik, — úgy ezen mozgalmat a megindított irányban sem saját érdekében nemesnek, — sem az anyamegye iránt méltányosnak, sem pedig hazafiasnak nem tartom.

Hogy Putnok székhely legyen, annak meg van jogosultsága, s kétségtelen az, hogy ezt magasabb administrationalis érdekek támogatják. De nincs egyetlen argumentum, mely ezt a létező kötelek felbontásával javallja, mert az csak magasabb állami érdekek rovására történhetnék ezen uton.

Kétségbevonhatatlan anomália az, hogy Borsodnak egy mostoha vidéke — Sajó-Némethi és Várkonytól be Nádásdig — ha úgy tetszik: Balatonig — Putnokon által Szentpéterre, egy napi járóföldre keresse hivatalait. S ezen helyzet az üdvös centralisatio által azon vidékre nézve még tarthatlanabbá vált. Önként kínálkozik ezen vidéknek székhelyül Putnok, mert — ha Szentpéterig kell a föld népének járás- és szolgabirájához meánie, — vagy hagyja

dolgát, vagy felszámítva az idővesztéseget a „medicina peior erit morbo.”

De micsoda logica az, mely ezen ezélt Putnoknak Gömörből való exclaválása útján akarja elérni? Rövidlátás-e ez, vagy épen meggondolatlanság, avagy hazafiatlan vakság?

Ha új beosztást csinálnak, úgy nem szabad a rosszat fél rendszabálylyal gyógyítani; s anondirozni kell a lehetőség szerint s ennek corolláriuma azután az, hogy Putnokkal még egy része Gömörnek esik el.

A józan politika az ellenkezőt javallja, t. i. azon vidéket, mely Putnok mellett petitional s talán még Galgóczot, Ivánkát etc. kell Borsodból Gömörhöz csatolni. S így jogos érdekei kielégítését megtalálja Putnok, meg az imperiált vidék s a különbül is tulnagy s így helyesen alig administrálható tornallyai járás egy része csatolható Putnokhoz és ez az „administratio magasabb érdekeinek” javára történvén: egy új járással és járásbírói székhellyel: Putnokkal gazdagabb lesz Gömör a nélkül, hogy az ország vitális érdekei alteráltatnának.

Nem az avitucus megyék iránti divatos vakimadás vezet engem, sem nem a borzadás attól, hogy a régi bástyák határai megváltoztatnak. Ez a kiskoruság és kicsinykedés kiindulási pontja. Senki a megyék halhatlan érdemei iránt a multban nálam nagyobb kegyelettel nem viseltetik; de értök ma alapjában nem lelkesülök, sőt örömmel látom közeledni azon pillanatot, midőn kezökből a választás kétesértékü joga kiesik, s vágyaim netovábbja volna megérni azt, midőn az önkormányzat elég magasra nem becsülhető jogának a székhelyei, a községek lehetnek. Mindezek daczára én a municipiumok területének könnyelemű megváltoztatásában imminens veszélyt látok.

Ha efféle területváltoztatások p. o. Heves és Borsod között folyanak — bizony örömmel üdvözölném, s ha ott laktam is, szívesen változtatnék szűkebb hazát a szomszéd megyében.

De ha p. o. Borsod és Gömör között van kérdés, — boeásan meg nekem az illető megyék,

vidékek és községek — e nem tiszta magyar lakosságú megyét gyengíteni könnyelműségnek — s fáj kimondanom, de kell — hazafiatlanságnak tartom.

En nekem csak egy politikám van, (s ezt praetendálok e hon minden jóérlémü lakosától egyaránt) s előttem minden politikának — még a nagyabecsült józan haladás rovására is, — csak egy kritériuma van; s ez az, hogy a követett politika magyar és nemzeti legyen.

Mint semmiben, úgy ebben sem izlésem a tulozás. Nem vagyok én ellensége egyetlen nemzetiségnek, helyesebben mondva egyetlen nyelvnek sem. De nemzetet e haza szent földjén a magyaron kívül nem ismerek, s ezen politikai nemzet érdeke ellen minden lépést hibának tartok, mi a politikában Talleyrand helyes magyarázata szerint több a bünnél.

Becsülöm — a magyarnyelvünél — többre becsülöm én a más nyelvü honpolgárokat, kiknek szíve a magyar haza ideáljain buzog. Ezért becses előttem Szepességnek németisége, — ezért megyénk tótajku lakosainak tulnyomó nagy többsége, mely nem coquettirozott soha e hon elleneivel, nem zarándokolt sem Turóc-Szent-Mártonba, se Moszkvába.

De ha nincs ma, volt itt is egy fattyu-hajtás, melylyel nem csekély baja volt a kertész nyeső kécsének. S ne ámsítsák magukat az urak se Putnokon, se Borsodban, se Pesten, nem azért van ma nyugalom, mivel a Saulusokból Paulusok lettek, — de azért, mert a hatalom a — még az eltántorodottak iránt is méltányos — magyar kézben van, támogatva a magyarszivü, tótnyelvü lakosság óriási többségének együttérzése által.

A mai világ egyik fő vizsgálódási tere: a mikrokozmos. S a baktériák, a bacillusok átkozott fajai ép azért veszedelmes, mert láthatlan kicsinységében észrevétlenül támadja meg az organismust.

Bolygatni, vagy megbolygatni akarni a létbiztosító helyes arányt — Putnok részéről legalább is meggondolatlanság, ha nem (a meggondolatlanság által sem menthető) hazafiatlanság. A kormánytól pedig — még magasabb administrationalis érde-

T Á R C Z A.

Februárhavi teendők a virágos kertben.

A már tetemesebben hosszabb napokon, a nap sugarainak melege az összes természetre életöb befolyást gyakorolt, állandó enyhe időjárás mellett e hó második felében itt-ott már zöldelő növények tűnnek élénk; minden előjelek az elközelgő tavasz bekövetkeztét engedik sejtetnünk.

A mult hóban elmaradt, vagy nem végezhetett kerti munkák, most már el nem odázhatók tovább s mindenek előtt a gyepszövények trágyázása, guano, gyps, luzzott hamu, növénytrágya és trágyalevél sikerlendő, A satnya díszeserjék és bokrok tövei körül is legjobb ilyenkor jól elkorhadt és kövér trágyát adunk, hogy gyökérrostjaik több tápot nyerve erősb fejlődésüket munkálhassák. — A kertutak tisztittatása, még pedig gyökeresen — foganatba vétetik. A lomb és szalmával magasban betakart virághagyma ágyak takarója e hó közepe táján valamivel alantabb vehető, más szóval, annak egy harmad vagy fele része eltávolítható.

A növényeket teledő helyiségek gyakrabban szelöltethetők, a veszni indult vagy elromlott növények a többi közül kiválasztatva eltávolítandók, a virágok és rabatteok helyreállítására az előmunkálatok kezdetüket veszik. — Az olyan egy nyári dísznövények magvai, melyeket, mert az átállítást meg nem tűrik, legottan állandó helyükre szokás és kell vetnünk, mint például: a Clarkia, Collomia, Delphinium, Gilia, Iberis, Papaver Rhoeas és sommiferum, Reseda, továbbá az Adonis, Calliopsis, Collinsia — hogyha a föld felengedt e hó végefelé elvethetők. Vannak számos virágtenyésztők a kik határozottan azt állítják, hogy a teljes piacs és kerti mákot, Papaver Rhoeas és sommiferum, hára kell vetni.

Anemone és Ranunculus gumók, három em. mélyen s egymástól öt hat em. távolságra, vagy a virágok szegélyzetéül vagy külön álló rabatteokba elültethetők. Achimenes, Gesneria, Gloxinea és ezekhez hasonló faj növények most ültetessenek friss új földbe

át. A virágtenyésztéssel tüzetesen foglalkozóknak azt felesleges mondanom, miszerint ezek kizárólag melegházakban műveltetnek, tehát átültetésük is ott történik és ha befejeztetett is, melegen kell állaniok. Üzdeszeti szempontból néhány Georgina gumót is most ültethetni már virágcserepekbe.

Többiben az üzdeszet, — die Treiberei, — mint a megelőző hóban tovább folytattatik. Ennek körébe vonhatók most már a Polianthes, tubarózsa póliat, és Tigridiák — a nőzirom egyik neme is.

Az olyan évelő növények, melyek már több esztendőn át egy és ugyanazon a helyen állottak, nem különben a korán virágzó díszfák és cserjék, mint a teljes virággal nyiló alma, cseresznye és mandolafa; a sóska borbolya, Berberis vulgáris, a lonczafajok, Loncera, lilafa, Syringa, hangamandola, Amygdalus nana, kedvező időjárásor e hó végével átültethetők. A foganatba vett átültetésnél senki sem fogja elmulasztani, hogy a túl elbokrosodott töveket szét ne választaná, s egy-egy bokorról több példányt ne szaporítsou.

A százelevelű rózsák töveket nyelni, ritkítani és kiveszett hajtásaiktól megtisztogatni, az ugyan-e hóban végzendő teendők egyike. Vadrózsák tövek, oltás, párosítás és homlitással nemesítettnek.

Nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a nap magasabb állásával a növény- és melegházakban a vegetatio napról-napra mind-inkább és jobban növekszik, sokkal élénkebb mint januáriusban volt, ennélfogva a növények is több levegőt és nedvességet szükségelnek, tehát a gyakoribb vagy huzamosabb szellőztetésről, nem különben a virágok locsolatásáról se feledkezzünk meg.

Az idő és körülményekhez képest az üvegházai növények, minden más munka háttérbe szorítása nélkül — mostan ültethetők át.

Az Acacia, Cameliák s egy-két ujse elandidisznövény már virágozni kezd, mert hiszen „olvad a hó, tavasz akar lenni.”

Kunszt János.

Két július 14-ike.

(Elbeszélés.)

Irta: Veress Sándor.

Ez volt a szószertint levél, mit László bátyámnak vittem s melynek elolvasása után szívélyesen rázta meg kezemet s dicsérgetni, majd utazásaim felől kérdezgetni kezdett. Pipára gyujtva azonnal el is kezdtük a beszédet, mely alatt oly gyorsan telt az idő, hogy egyszer azon vetük észre magunkat, miszerint az inas már másodsor hív az estebédhez.

Bátyám többszöri kézszeritásaiból azt vettem észre, hogy bátyám rokonszenvezik velem, mely feltűnést csak igazolta bátyámnak folytonos tréfás beszéde.

Hopp! kiáltott bátyám midőn az ebédlőbe értünk — még el is feledtem, hogy nekem leányom van! Jöjjon had mutassam be önt neki.

E perczben lépett az ebédlőbe bátyám leánya Irén. Elragadó szépség, mit szerelmes szemeim csak hatványozni voltak hivatva.

A bemutatás, mely alatt én, szívem érzelmeivel alig bírva, magamat csodálatosan zavartul viseltem, miután megtörtént, bátyám látva zavaromat, tréfásan kiáltott föl:

Ej ej öcsém, már megint szivgöresben szenved! Mondhatom, nem szeretnék a bőrébe lenni.

Az estebéd, mely egyike volt a legmagyarabb konyháról kerülteknek, vidáman tölt el a legujabb események elbeszélése között.

Szívem tulnyomólag erőt vett rajtam shideg eszemen érzéseivel, s midőn megfeledkezve magamról, jövetelemről és arról, hogy alig néhány óras vendég, — idegen vagyok — százsorosan föllobbant szerelmem tüzeinek heve s általa elkapatva, forró, szenvedélyes tekintet löveltem Irénre.

Oh e tekintet, lát: Irén elpirulását, mennyi édes keserü aggodalomra, sejtelenre adott nekem okot.

Egész éjjel e tekintettel, annak következményeivel. Irén elpirulásával foglalkoztam. Mennyi kin, mennyi gyötrellem szorongatta szívemet, ha arra gondoltam, hogy Iréntől viszonzerettetni nem fogok. S mily édes érzés ömlött szét egész valómban, mikor ennek ellenkezőjét véltem belteljesedni.

kek alapján is — ezen nézetet támogatni oly szerencsétlen botlás lenne, mely még a hozzám hasonló hivatásúak ellenében is ellenzék táborába hajtana.

Ma olvasom a „Pester Lloyd“-ban, s ki ezen lap viszonyát a kormányhoz ismeri, tudni fogja a jelentőségét is, hogy a deputatio a miniszterelnök-nél járt, s ez a magasabb adminisztratív indokok alapján sikerrel helyezett kilátásba.

Mindenki értheti a fentebbekből, hogy nem „Putnoknak mint székhelynek“ vagyok én ellensége. Ellene vagyok annak, hogy ez Gömörnek (nem annyira területi, mint) néparányi integritásának rovására történjék.

Es ha a gyermeket a maga nevével nevezzük meg, újra itt nem annyira „adminisztratív fontos érdek“ — mint a „magyar politikai nemzet“ s a „magyar nemzet“ érdekeiről lehet helyesen szó.

Legyen Putnok járásbírói s szolgabírói székhely — ez adminisztratív helyes érdek s Putnok jogosult törekvése. De ha ez áll: csatolják Borsodból az ideutalt részt Gömörhöz. Szívesebben belenyughatik ebbe a mindég józanul hazafiás Borsod, minthogy akaratlanul s öntudatlanul közreműködje Putnok kívánatával azon veszély előidézésére, melyet — áldja érte Istenét — nem ösmerhet, de melynek a most követett uton, munkás támogatja lenne.

Ha nem lehet Borsodból Gömörhöz csatolni területet, ám szenvedjen inkább látszólagos vagy valódi érdekesonkulást Putnok is, Borsod is, de a tűzrel készületlenül s vaktába ne játszik senki sem.

Hogy miért intéztem Uraim e nyílt levelet Önökhöz? Azért, mert „periculum est in mora“, azért mert a kormányelnök elé jutott ez ügy, s ez biztatólag nyilatkozott a küldöttségnek „adminisztratív érdekekből,“ — de egyúttal a magasabb érdekek rovására a nélkül, hogy akár Gömör közönsége, akár — mint látszik — Önök, a megye fejei által felvilágosított volna arról, hogy az „adminisztratív érdekek háta mögött Gömör csönkítésében Borsod felé, az egyensúly megbontása s a minimum nemzetiség veszély magja rejlik.“

A tizenkettedik órában vagyunk, videant consules, ne quid respublica detrimenti capiat!

Nem vádat emelek, csupán figyelmeztetek, s ehhez a hon minden polgárának kétségtelen joga van. Lehet, hogy tettek is a tegnap Pesten történtek előtt lépések, de ha igen, úgy nem helyes alapon, vagy nem sikeresen.

Méltóságod bírja a kormány és a megye bizodalmit, a tek. Alispán ur pedig nagyobb ur ma Gömörben, mint volt bármikor. A megye méltán s jogosan várja Önöktől azt, hogy ott, hol annak érdeke ugyanazonos az országéval, sürgősen — gyűléssel, vagy a nélkül tegyék meg mindazt, minek akár halasztva, akár elmulasztva — káros következményei az Önök tiszta hazafi-lelkét egyenlően nyomná a megye gregárius lakosainak szívével együtt.

Hazafiúi tisztelettel

Hanván, 1884. január 25.

Hanvay Zoltán.

Napok teltek, hetek multak már el, hogy Kornaréten, bátyámmal időztem álnev alatt.

E napok éltém legboldogabb napjai közé tartoznak. Vagy van-e valami boldogítóbb, mint édes reménnyel várni óhajaink beteljesedését?

Mert én ezt hittem. Irén viselete irányomban nem volt közömbös; minden jel oda mutatott, hogy én a legboldogabb halandók egyike leszek. Különösen pedig akkor, mikor bátyám megtudta, hogy a festészetet értem, úgy a maga mint Irén nevében, s később Irén is felkértek, hogy Irént, kinek a festészethez kedve van, tanítsam s vezessek be a festészet titkaiba.

Kettős teendőim a legjobb rendben, bátyám teljes megalégedésére folytak. — A birtokrendezés Irén tanulmányozásával együtt napról-napra előbb haladt, úgy annyira, hogy az eltávozás fájdalmas gondolata kezdett gyötörni.

E végből miután átláttam, hogy szerelmem mindinkább csak fokozódik Irén irányában, s hogy legalább Irén előtt föl kell magam fedezni, fölbátorítva magam Irén reám nézve kedvező modora által, elhatároztam minél előbb véget vetni a bizonytalanságnak, s szerelmemet Irénnek megvallani.

A kedvező alkalom csakhamar megjött. Egy a hold által szeliden megvilágított este, midőn hárman a kertben sétáltunk s a festészet és a festőkről beszélgettünk, bátyámat inasa szobájába hívta; mint mondá, az ispánnak sietős beszéde van vele, melyet gyorsan elintézni nem csekély haszonnal fog járni.

Bátyám távozott s mi egyedül maradtunk.

Édesen gyöttrő érzelmei szívemnek ismét megújultak. Hogy mi bajom volt, nem tudom, de a legközönyösebb dologról kiejtett szavaim is remegve hangzottak el. Szívem gyorsan dobogott s éreztem, hogy ha e helyzet sokáig így tart, nyelvem a szolgálatot megtagadja.

Irén szelíd epedő tekintetétől elbágyolva, mintegy öntudatlanul veztettem őt a lugosba, ki gépiesen követett.

Midőn leültünk, kezét megfogva remegő hangon szólottam:

— Irén, elrémít a gondolat, hogy szívemnek, lelkemnek egyedüli óhaja kegyed által nem teljesíthetik. De nemcsak

Megyénk kikerekítésének kérdéséhez.

Mindenek előtt kijelentjük, hogy a fentebb közölt „Nyílt levél“ írójával Putnok ügyére nézve teljesen és tökéletesen egyetértünk, amint ezt lapunk 1882-ik évi folyamának 37-ik számában, tehát akkor, midőn a mozgalom megindult, kifejtettük. — Azonban most határozottabb irányt nyerve az ügy, eszünkbe juttatja azon mozgalmakat, melyek alkotmányosságunk visszaállítására óta megyénknek kikerekítése, illetve feldarabolására nézve felmerültek. — El fogjuk ezeket sorolni, hogy olvasó közönségünk Putnok és a megye más községeinek magartatása felett józan ítéletet mondhatson.

Ha jól emlékszünk még 1875-ben történt, hogy Szepes megye azon kérelemmel járult a minisztériumhoz, hogy Vernár, Uhorna, Pacsa, Henzlova és Hnilecz községek, — mint a melyek különben is földrajzi fekvésükkel fogva inkább Szepeshez hajlanak, s ötvenes években közgazgatásilag oda is tartoztak, — véglegesen Szepesmegyéhez kebeleztesse.

A kormány e kérelem folytán leirt a megyéhez; a megye megkérdezte az említett községeket s a válasz az lón: hogy ők Gömörmegye adminisztrációjával teljesen megvannak elégedve s így — habár a közlekedési viszonyok nem minden tekintetben kifogástalanok is, híven ragaszkodnak az anyamegyéhez, melyhez százados tradíciók kötik.

Még e kérdés meg sem volt oldva, már Zólyom kopogtatott a belügyminisztérium ajtaján, hogy az egész Garamvölgye hozzácsatolassék, mert megyénk e vidéke Zólyomnak természetes kiegészítő része.

A belügyminiszteri leirat következtében e vidék is megkérdeztették, s a kérdésre nyert felelet méltán foglalhat helyt megyénk történetének aranylapjain.

Ugyanis e vidék közönsége — bár köztudomás szerint teljesen tót ajku — azt válaszolta, hogy ők magyarok e gyűlölet egyig, Zólyom pedig tót, s így ők mint magyarok — még ha viszonyaik mostohábbak volnának is — Gömörtől — a magyar anyamegyétől el nem válnának.

A kérelmezők száma csakhamar szaporodott, s Nógrád is fellépett, hogy a — Török birodalom sorsára (?) jutott területből neki is jusson. — Kérelmének — úgy tudjuk — legbiztosabb alapja volt, mert azon községek, melyeket Gömörtől kért, t. i. Sid, Sőreg, Csoma és Béna, Fülel közelében közelében fekszenek, s e mellett földrajzi fekvésük és a közlekedési vonal határozottan ide utalja őket. Ezeket is megkérdeztették s azt válaszolták, hogy nekik így is jó, amúgy is jó lesz. — Ennek következtében Gömör és Nógrád között megindult a tárgyalás, mert megyénk ugyanazon okoknál fogva, melyeket Nógrád kérvényében felsorolt, — Nógrádból Vecseklő, Hidegkut, Czered, Ó-Bást, Pagony községek, Tótujfalu, Utas, Korláth és Czövekfalva puszták átkebelezését kérte esérében, melyeket a földrajzi és közlekedési viszonyok egyenesen Gömörbe utalnak.

A tárgyalás eredménye tudnunkkal fel is lett terjesztve, de úgy látszik a miniszteri irattárban alussza az igazak álmát.

Ime ezek történetek a multban. Csakhogy ezek extra dominium indultak meg, míg most a megye kebelében — szeretjük hinni — nem személyes érdekek és okok alapján hasonló megyecsönkítő mozgalom támadt, melynek — a mint a lapok írták — azon szívélyesség folytán, melylyel a belügyminiszter a kérvényező küldöttséget fogadta, többen közeli megoldást jósolnak.

Nem ezélnak sem Putnok érdekei elé akadályokat gördíteni, sem pedig az intéző köröket befolyásolni, de ha a megelőzőtt évek megyecsönkítő mozgalmait a mostanival összehasonlítjuk, lehetlen meg nem ütköznünk azon, hogy míg Vernár, Uhorna, Henzlova nem akartak németek lenni, — bár a Szepesség hazafiasság dolgában mintaképp szolgálhatna, — ha a Garamvölgy kizárólagosan tótajku lakosága azért ragaszkodik Gömörhöz, mert ők és e megye magyarok, — Putnok akar elszakadni azért, mert vágyait eddig kielégíteni nem sikerült.

Vagy talán az átesatolás folytán Szentpéterről át fogják helyezni a járás székhelyét Putnokra? Aligha, mert épúgy szélén lesz Borsodnak, mint a hogy szélén van most Gömörnek.

elrémít, érzem hogy örökre, — ha ugyan túlnéni tudnám — boldogtalanná teend kegyed azon egy szava, mely szívem, lelkem egyedüli óhaját, azt az óhaját, melyért élek, s mely éltet megemmisíti. Igen, kegyednek adatott a hatalom, engem örökre boldog- vagy boldogtalanná tenni, s ezt egyszavával képes tetszése szerint elhúzni. Bár félek, hogy szava nekem a boldogtalanságot juttatja osztályrészsül, s bár tudom, hogy a mit teszek, nem helyesen teszem, én mégis megvallom, hogy kegyedet szeretem. Szeretem szívemből, lelkemből, szeretem mint csak emberi szív képes szeretni. Oh mondja lehet-e reményem a viszont szeretetetésre, szeret-e engem?

Ereztem, hogy Irénhez intézett szavaim homályosak, zavartak voltak, de ki képes a szív érzelmeit szavakban visszaadni?

Szavaim végeztével egy forró esőket nyomtam Irén remegő ujjaira, ki zavartan, könnyes szemekkel keblemre borulva suttogá azt az édes szót: igen.

Oh mily boldog voltam ekkor! Az az egy „igen“ megengedte nekem, hogy azt, kit lelkem egész hevével szerettem, kit éltém boldogítójának tartottam, szerető keblemre ölelve magaménak mondhattam.

Boldog voltam. A nő, kiért képes lettem volna mindenre, fejét vállamra hajtva, boldogul dőlt keblemre. Szív szíven verte e boldogság álmát, s ajkaink egymáshoz tapadva, egy forró szerelemtől égő csókban peccseltük meg a frigyét, mely az Isten legékeőbb templomában a nagy természetben Isten szemé láttára örökre elválaszthatlanul kötöttet.

Es e boldogság közepette, mint karvaly a gondtalanul játszó esibék közé, úgy csapott le közénk, szívembe egy gondolat, a családunk között levő harag és gyűlölségnek gondolata, hogy elrabolja, megemmisítse azt, mi két életnek földi üdvét volt hivatva megadni.

Ujra megrázkódtatni véltem a léget ama már rég elhangzott szavaktól: „se te, se maradékaid udvaromba lábaitokat be ne tegyétek...!“

Ah én, boldogtalan a boldogságban, kiáltottam föl a szörnyű gondolatra, egyetlen Irénemet szenvedélyesebben, mintegy félve az elrablástól, magamhoz karolva.

De nem értjük, — ha ugyan igaz — a belügyminiszter biztatását sem, mert ily fontos ügyben pro vagy contra nyilatkozni — az intéző körök megkérdezése nélkül — csak kényuralmilag lehet, mit az ország legelső alkotmányos tisztviselőjéről feltételezni nem lehet, nem szabad.

Nagy-Röcze, 1884. február hó.

A nem rég lefolyt tisztújítás alkalmával az tüzetett ki czélul, hogy e város sokáig meghasonlott, társadalmilag elkülönült polgárai közé végre leszálljon a béke angyala, hogy így egyesített erővel munkáljanak azon, hogy e kis város elfoglalja a megyében az öt megillető helyet. Hogy ezen cél elérése mennyiben sikerült, azt a jövő fogja legbiztosabban megmutatni, nekünk azonban biztos reményünk, illetve erős meggyőződésünk az, hogy ez sikerült. — Hasztalan akarja a Narodne Noviny szokott sophismával a maga részére billenteni a mérleget, a tény tény marad, a jelen nem a mult, a jövő pedig nem a mult, de a jelen folytatása. — A létért való küzdelem meg van nemesek az emberi természetben, de a mindenségben is. — Ez a létnek alapoka.

A kiegyezés tehát sikerült, de tartásuk szem előtt a kiegyezők, hogy a bizalom bizalmat, a bizalmatlanság bizalmatlanságot szül. — Csak a kölcsönös bizalom eredményezhet nagyot és szépet, és a kölcsönös bizalmatlanság bukthat meg minden üdvöst és minden jót.

Nagy-Röcze városa vagyonos, fekvése szerencsés, van hazafiás polgársága, van nagy intelligenciája, van iskolája, vannak gyárjai stb. — Megvannak tehát azon tényezők, melyek közreműködve emelhetik. — A város vezetőinek hivatása az, hogy felhasználjanak minden alkalmat és módot arra, hogy városukat emeljék úgy szellemileg, mint anyagilag. — Mindenkinél be kell ismernie, ha csak ámitani nem akar, hogy Nagy-Röcze város polgárságának szellemi emelése a legszükségesebb, a legelkerülhetetlenebb. — A polgárság zöme a miveltségnek oly alacsony fokán áll, hogy szinte szegényítő (a mértéketlen pálinkaivás), — szokásaiban megegyez a szomszéd falvak lakosaival, még a városi külzáccsal sem bír. — A város vezetőinek kötelessége gondoskodni arról, hogy az tovább így ne maradjon.

Az állami és város nagy költségen tart fel egy polgári iskolát, ipartanműhelylyel összecsatolva, melyről legnagyobb ellenségei is elismerészt szólnak. (Csupán egy hibát (?) találunk benne t. i. azt, hogy magyar a tan nyelv!) Es ezen iskolának a városból alig van tanítványa s ez is évről-évre fogy s a vidékiek ellenkezőleg évről-évre örvedetesen szaporodnak. — Találjanak módot arra, hogy a polgárság ne idegenkedjék nem ezen, hanem általában az iskolától. — Igyekezzenek felvilágosítani, tekintélyekkel oda hatni, hogy felköltsek bennük az igazi polgári ambíciót, mely nem hetykeségből, de az általános műveltségéből származó öntudatból áll, mely tudja, érzi, hogy valóban ki és mi. — Hozzon a város előjárósága határozatot, hogy ilyen és ilyen koru, ennyi és ennyi osztályt végzett tanuló vehető fel iparos tanonezának. — Hasson oda, hogy ezen határozat végrehajtsák, szigorúan megtartassék. — Csak is ez által emelheti az iparos osztály általános mivelttségét, pedig ez képezi a polgárság zömét. — Allítsanak ipariskolát a mostani iparos tanoneczok számára, hogy legalább némileg potolva legyen a mulasztás. — Rendezzenek népszerű felolvasásokat a nagyok részére magyar nyelven és anyanyelvükön; hassanak oda, hogy azokon részt vegyének. — A nép tanulóknak, enged s hagyja magát capacitálni azok által, a kikben bizik. — A város intelligenciájából akad, ki vállalkozik felolvasásra vagy előadásra tekintve a nemes ezelt. Főképen pedig erősítsék és támogassák egy erkölcsileg, mint anyagilag a polgári iskolát, igyekezzenek szélesebb alapokra fektetni, több iparágat meghonosítani, mert csak ez által lehet az iparos osztályt, vele együtt a várost megmenteni azon anyagi süllyedéstől, mely a gyárak megszüntetésével bekövetkezik. — Ezt érzi, tudja itt mindenki, hogy be fog következni. — Ez csak idő kérdése. — Ha a város e részben mit sem tesz, a nyomor, mely bekövetkezik — igen nagy lesz, már sejtelve is nyomasztó.

Támogassák az intelligentia törekvését, melynek czélja e város culturalis emelése. Hogy pedig Nagy-Röcze vá-

Szavaimra Irén, sejtve a vészes felhőt, meglepetve félve tekintett reám.

Igen Irén, felelém a kérdő tekintetre, a boldogságban, mely több nekem a meny minden üdvénél, én nagyon boldogtalan vagyok. Egy titok, egy szörnyű titok nyomja keblem, melynek fölfedezése örökre boldogtalanná fog tenni minket.

Egy mélyről jött sohaj röppent el Irén ajkairól. Ezekben összpontosítá s tudatá velem nagy fájdalmát, mely szívében dult, s melynek gyümölese boldogtalanság leend.

Oh e sohaj, mikor ajkairól elröppenni láttam, két élet reményeit, boldogságát véltem vele a nagy semmisségbe rohani, hogy örökre elnyelje azokat.

Miután magam megerősítettem, tovább haladtam az uton, honnan számomra már visszatérés boldogtalanság nélkül nem volt.

Irén, kezdém szavaimat, mond, parancsolhat-e valaki a szerelemnek, mitől élte boldogsága, egész jövője függ, ha egyszer az örök tüzzel ég kebleben? Van-e ember, ki hatása alól magát kivonni tudná? A télen a budapesti bállokban láttalak először; megláttalak azért, hogy emléked s irántadi szerelmemet keblemből soha kitöröltni ne tudjam; megláttalak, hogy te légy éltém fénye, üdvöm adója, s hogy velem egyesülve örökre boldogok legyünk. Szerelmemre lobbantam irántad s égtém a vágytól, hogy vajha te is viszont szeretnél engem. Ezt óhajítottam elérni, mire nézve eselt használtam.

S most, miután a csel sikerült, s tudom hogy általad viszontszerettedem, s érzem egész nagyságában az akadályt, a gátat, melyet a végzet, belátva a jövőbe, közénk vetett, hogy mi boldogok ne lehessünk.

De nem, nem... nekünk boldogoknak kell lenni! Két szerető szívet nem lehet könnyen a sors játékaul oda dobni. Mi szeretjük egymást, s nekünk boldogoknak kell lenni.

Igen, e hit vigasztal engem; e hitből erőt merítve egész erőmmel hatni fogok oda, hogy boldogságunk elérésénél az akadályokat legyőzzem, s megvallom neked, hogy én nem Bükkhegyi Árpád, haem a te oly rég oktanul gyűlölt rokonod — Kornaréthy Árpád vagyok.

Szavaim meglepő hatást gyakoroltak Irénre, ki a meglepetésből fölocsudva szenvedélyesen ölelte át nyakamat s zokogva esőkolta meg homlokomat, (Folyt. köv.)

ros intelligenciája tud tenni, mutatják az év tavaszán alakult mükedvelő társulat eddigi elért eredményei. — Az előadásokról — csak a legközelebb lefolytáról is — mindenki előismerőleg szől. A kereskedők és iparosok tanuskodhatnak legközvetlenebbül mennyit köszönhet a Nagy-Röcze intelligenciájának. Az elért erkölcsi eredményről pedig tanuskodhatik az egész megye közönsége.

A város vagyona nagy, s polgárait oly kedvezményben részesíti, minőkben más város nem részesítheti. — Fizeti helyettük a ház, I-ső és II-od osztályú kereseti (állam)-adó, teljesíti a közmunkát, nincs városi pótdadó, nincs egyházi adó stb. fát csaknem ingyen kap. — És mindazok dacára a polgárság szegény, nyomorogva él, ha nagyon egy jó részénél élesnek lehet a teugést nevezni. — Az iparosok egy része a helyett, hogy iparát folytatná, napszámba jár, majd vaskövet hord, majd fát vág; másik része maroknyi földjén tölti el idejének legnagyobb részét, mely nem ad annyit, hogy belőle megélhessen. — Ily körülmények között az ipar pang. — Szorgalom, de főképen a képzettség hiánya a fő baj iparosainknál. — Iztésesebb munkát kiállítani nem képesek, elannyira, hogy a legközönségebb iparazikkek beszerzése is más helyre van utallva a kissé magasabb igényű fogyasztó közönség. — A város előjárósága hason oda a fennebb említett módon és eszközökkel, hogy e város iparosai magokat kiképezve izléses munkát legyenek képesek előállítani, még pedig nemcsak a helybeli fogyasztó közönség használatára de exportra is. — Nagy-Röcze városa ugyanis nem producalhat terményekben annyit, mennyit elfogyaszt, így azt importálni kell; legyen az iparazikkek exportja nem csak fedezete az importált termékeknek, hanem még többletet is nyújtson. — Előmozdítva és kifejtve az ipart (kézműipart értem) szerezzen neki piacot. — Müködjék teljes erejéből a tervezett iparvasut minél előbb való létrejöttén. — Pártolja, támogatassa egy a város ügyét igazán szívén viselő, annak kulturális és anyagi emelésén fáradozó, tevékeny polgárait, az intelligencia lelkes vezetőjét, és a közügyek legfáradhatlanabb munkását törekvésiben.

Vezesse helyes irányban a földmívelést, a talajnak megfelelő kereskedelmi növények meghonosítása által. — Hozzon a határban egy kis rendet, legelsőbbben is a mezői rendőség helyes szervezése által.

Városunk éghajlati viszonyai továbbá olyanok, hogy e hely a gyümölcsenyésztésre alkalmas és előnyös. Gynmölése jó, izletes. — lakosai öseik gondoskodása folytán valóban bőven kapják a meg nem érdemelt gyümölcsöt, mit helyben potom áron adnak el. — De hogy a fák nemesítése által a fajokat finomabbá tegyék, vagy hogy a fák gondozása által legalább a statusquot fentartsák, az senkinek eszébe sem jut. Hát még az kinek jutna eszébe, hogy ideje korán gondoskodják annak elárúsításáról? . . . — A város új tisztviselői fordítsanak egy kis gondot az annyira elhanyagolt kertészetre is, buzdítsák a város polgárait ennek művelésére, különösen intseik arra, hogy egy-egy jó faj gondozása adhat egyenlő minőségű tömeges termést, mely ha állandó, bármely piacon biztos vevőre akad. A város kertekkel és erdőkkel van körülvéve, nem lenne e helyt hiáládatlan a méhészet meghonosítása sem — Kevés gondot, kevés költséget és nagy hasznót hajtó gazdasági ág ez, különösen az okszerű méhészet. — Ennek behozatala, mely ajánlás és istápolás által nem volna utolsó jövedelem forrása a város polgárságának.

Ha tehát a város vezetői a földmívelést, kertészetet, méhészetet különösen és főképen az ipart gondolni, emelni tűzik ki ezéval, úgy megmentendik a várost azon nagy nyomortól, mely fenyegeti a fuvarozás megszüntével, megmentendik az elnéptelenedéstől s a még alacsonyabb fokra való silyedéstől; mely azzal együtt jár. — Regenerálják a várost. — A regeneráció pedig új eszmékkel jár, melytől csak jót várhatni.

Nem mellőzhetem ez alkalommal, hogy a város vezetői figyelmét fel ne hívjam a város furdőjére. A természet szépségeivel annyira megrakta e kies völgyet, hogy benne mulatni lelki élvezet. Azonban a természet által alkotott szeszhangot elrontja a völgy legkiesebb pontján fekvő idomtalan épület, melyet legalább — ha a belső külsejéért kárpótolna, kiengesztelné a felházd izlést, s legalább más-képen kárpótolná. De midőn sem mint vendéglő, sem mint furdő nem elégíti ki akár az egyik, akár a másikat igénybe venni akarót: csoda-e ha legjobb esetben szánalmasan molsolyog azokon, kik a természet által nyújtott előnyöket felhasználni nem tudják. Vegyük hozzá még azt, hogy furdőjének vize vasas, továbbá, hogy széltől védett helyen van, s rem messze a várostól, tehát gondozás mellett Gömör első furdőivel versenyezhetne.

Arra idáig nagyobb gondot nem fordítani, ha nem is hiba, de mulasztás volt.

A város szépitése végett nélkülözhetetlenül szükséges végre a Záhava patak szabályozása, partjai planirozása, a megkezdettt mü tökéletes befejezése.

Az utcák újra kövezése vagy kikövezése elmaradhatatlanul szükséges. A tisztaságra mindenesetre nagyobb gond fordítandó, ne legyen az utca szemétdomb a város legszélén sem.

Természetes, hogy ezek egyszerre végre nem hajtának, de fokozatosan haladva a kitüzött ezél idő múltán elérhető.

Ismerve a városi tanácsot, ismerve különösen a polgármester ügybuzgalmát, tehetségét és tevékenységét, bizton várható, hogy mindent el fog követni, hogy e várost a felvirágzóttassa. Nagy-Röcze városa az utolsó évtized alatt örvendetesen haladt és emelkedett, de még többre van szükség, hogy kiküzdje azon helyet, melyre vagyona és szerencsés fekvése képesíti. Régi „szomorú dicsőségét és hírét“ váltsa fel egy új örömteljes dicsőséggel és hírrel, legyen e felvidék kulturális és anyagi központja, legyen a magyarság erős támasza és védbástyája.

A polgármesterben helyezett bizalom erős és nagy, várjuk, hogy oly emléket fog magának emelni, mely „aere perennius.“

r. l.

Levelezés.

Bátka, 1884. jan. 18.

Tek. Szerkesztő ur! Urbán Endre tűzvész által károsult-ágtelki ref. tanító részére a balogyidéki szakaszban 12 frt 54 kr gyűjtővén, hódoló tisztelettel kérem Tekintetes Szerkesztő urat kegyeskedjék az adományozók neveit becses lap-

jába felvenni — illetőleg nyugtázni. Az adományozók ezek: Dusza Lajos bákai lelkész 1 frt. Komjáthi István zsiپی lelkész 1 frt. Pethő Dániel radnóti lelkész 1 frt. Török József balogi lelkész 1 frt. Konyha József zeherjei lelkész 1 frt. Lengyel Ferencz uzapanyti lelkész 50 kr. Balogon egy valaki 60 kr. Magyar István balogi ref. tanító 1 frt. Váradi Pál radnóti ref. tanító 50 kr. Turpis Viktor zsiپی ref. tanító 60 kr. Györy Gyula szutori ref. tanító 50 kr. Nagy Jenő m.-pokorányi r. tanító 50 kr. Angyal István u.-panyiti ref. tanító 50 kr. Fülöp János tamassii ref. tanító 40 kr. Tóth József zeherjei ref. tanító 60 kr. Demeter Lajos bákai ref. tanító 50 kr. Zehery József adakoztak még: Koós Miklós gondnok 10 kr. Demeter Gergely egyházi 10 kr. Magyar Juliana 20 kr. Zidori Miklós presbiter 50 kr. A zeherjei ref. iskola nevendékei 44 kr. Mely kérésem megújítása után kitünő tisztelettel maradtam tek. Szerkesztő urnak alázatos szolgálja

Demeter Lajos,
ref. tanító.

Hirek és vegyesek.

Képviselő-választás. A füleki választó-kerületben Szakall Ferencz szabadelvű párti választatott meg egyhangulag képviselővé a mult hó 26-ikán.

Körorvossá a nyustyai körben e hó 29-én Barján József választatott meg. — Elvárjuk a választottól, hogy e kör lakosságát nemcsak testileg, de a hol a szükség úgy kívánja, érzelem tekintetében is igyekezzni fog kigyógyítani azou betegségből, melynek titkos jelei itt-ott mutatkoznak, s a melyet hazafiatlanságnak neveznek.

Jolsva rendezett tanácsu város tisztikara következőleg alakult meg: polgármester: Remenyik Ede; arvaszéki elnök: Madarász József; arvaszéki előadó: Bazilidesz Gusztáv; ügyész: Madarász Sámuel; közgyám: Hoffman Miksa; pénztárnok: Bankó János; számvévo: Farkas Gyula; gazdasági tanácsos: Szikora Endre; mezőbíró: Tamásy Sámuel; végrehajtó: ifj. Fabinyi Sámuel; aljegyző: ifj. Porubszky Imre.

Halálozás. Grömer Elek káptalani nagyprépost s a kegyes alapítványok adminisztrátora, a mult hó 27-ikén, Rozsnyón 70 éves korában elhunyt. Megyénk róm. kath. papsága egy jeles főpapot s valódi emberbarátot vesztett el benne. Nyugodjanak békén porai!

Nagy-Röczén mult hó 26-án az ottani mükedvelő társulat teljes sikerrel adta a mult számban közölt három egy levonásos vigjátékot. A szép számban megjelent közönség szünni nem akaró tapsviharral jutalmazta meg az előadás folyamán gyakorta a mükedvelőket. — Valóban a nagyrczei mükedvelő társulat, mint ilyen, megszégyeníti a nagyobb városok mükedvelőit. — Az előadást kedélyes táncvizsgálat követte, melynek csak a reggel vetett véget.

Nagy-Röczén a polgári iskola tápintézete javára február 23-án elite bál tartatik. Az előkészületek után főnyesnek ígérkeznek.

Rozsnyón az önkéntes tüzoltó egyesület bálja folyó hó 23-ikán leend.

Ló-árverés. A somogy megyei gazdasági egyesület folyó évi marezius hó 21-én és folytatólag Kaposvárott ló-árverést rendez, melyen a legjobb istállókból eredő s kivitelre is alkalmas mintegy 300—400 darab hámos és nyergelő fog árvereztetni. A bejelentett lovak jegyzéke febr. hónapban fog megjelenni s kívánatra bérmentve fog megküldetni. A bizottság tagjai az érkező vevőket a pályaudvarban fogják várni s elhelyezésükről gondoskodnak. A bizottság minden felvilágosítással szolgál s lakásokról — megrendelésre — eleve is gondoskodik. Levelek „a lóárverési bizottság irodájához Kaposvárott (gr. Somssich Imre-féle ház 1. emelet) intézendők. Már három éven át a legkitünőbb eredményt mutatta fel a lóárverés, melylyel egy az eladó lótulajdonos, mint a vevő teljesen kielégítve lettek. Figyelmébe ajánljuk az árverést megyénk közönségének.

Vettük a miskolczi kereskedelmi és iparkamarának az 1883-ik év december hó 20-án tartott közös üléséről felvett jegyzőkönyvet, melyben a több fontos ügyek között a jolsvai eszmadia társulat előjáróinak kérvénye is szöszegre került. — E kérvényben az illetők esetelve azon szomorú állapotot, melybe kisiparosaink az ipartörvény folytán jutottak, kérik a kamarát, hogy az ipartörvény módosítását tehetsége szerint szorgalmazza. E tárgyban a kamara következő határozatot hozta: „Meleg érdeklődéssel vett tudomást az alólírott kamara közös ülése t. ezim és társainak a hozzánk intézett előterjesztésében ismertett helyzetről s kedves kötelességének ismeri tudatni, miszerint a kamara minden alkalommal sietett a nmlgu miniszterium tudomására hozni, hogy az érvényben levő ipartörvény hatásaiban a kisiparosok helyzetére mind károsabbnak nyilvánul. Legutóbb 1883-ik évről tett jelentésében tette azt, midőn a mellékelt okmány tanúsága szerint konkrét példával igazolja, hogy a kisiparosok száma jelentékenyen apadt, a helyett, hogy szaporodott volna. Egyébként megnyugvással vehetjük tudomásul azon közléseket, melyek az új ipartörvény irtézkedéseire nézve a közönség közé kiszivárogtak, melyek valóságáról legközelebb a kamara elnöksége is az illetékes helyen biztosítottat. A kisiparosok óhajai teljesedésbe fognak menni, a kényszerártulás elve ki fog mondatni s a qualificatio kérdésében is a többszörösen nyilvánított óhajok tekintetbe fognak vétetni. Csak vajha ez intézkedések ne jönnének későn, midőn a 10 évi rombolást újraépíteni a legjobb törvény sem lesz képes!

A „Király-hymnus“-ra Rimaszombathán adakoztak: „Rimaszombati Dalárda“ pénztára 6 frtot. Rimaszombat városa 5 frtot, a rimaszombati takarékpénztár 3 frtot, a gömörmegyei nép- és iparbank 2 frtot. Baksay István, Bodor István, Wagensommer János, Huszt Lajos, Rábely Miklós, Percz Sámuel 1—1 frtot; Réthy Albert, Miskolczy István, Zehery Lajos, † Szentpétery Béla, Lengyel Sámuel 50—50 krt; Fülöp Benjámin, Kozmay Lajos 40—40 krt. Dobák János 30 krt. Szabó Lajos, Löffler János, Cseh István, Kovács István, ifj. Chászár György, Stolez Zsigmond, Mathé József, Csapó János, Széplaky József, Balázs József, Tury János és Petro András 20—20 krt, mindezen adományokat, 28 frt 60 krt rendeltetési helyére juttattuk.

Számadás. A folyó hó 26-án a polgári iskola javára tartott mükedvelői előadás jövedelme 303 frt 95 kr., kiadása pedig 153 frt 17 kr. volt. Így a tiszta jövedelem 150 frt 78 kr. A jótékony ezébra felülfizettek: Latinák Frigyes 14 frt 50 kr. Stefáncok Károly 50 kr. Koppan János

40 kr. Csenka Albert és neje 1 frt. Horváth József 1 frt. Czibur Imre 1 frt. Mihalik Dezső 50 kr. Bárdosy Pál 50 kr. Szuhay Zsigmond 50 kr. Hrenesik Kornél 50. Hrenesik Márton 50 kr. Antalik Márton 50 kr. Bakos Gyula 50 kr. Francz Károly 20 kr. Sziffi Adolt 50 kr. Szeesky Antal 50 kr. ifj. Bazilidesz János 1 frt. Róth Ede 10 kr. Dr. Ligeti Adolf 1 frt. Terlik Alajos 20 kr. Mariányi Antal ur 1 frt. Szeha Bertalan 2 frt 15 kr. Összesen: 23 frt 55 kr. Fogadják a jótékony ezél iránt tanusított meleg érdeklődésükért a megjelentek, kegyes adományozásukért a felülfizetők köszönetünket. Kelt Nagy-Röczén, 1884. január 29 én.

Az elnökség.

Nyilvános számadás és nyugtázás a rimaszombati polgári olvasó-kör által — saját tőkéjének gyarapítására — f. e. január 27-én rendezett táncvizsgálmárol. Bevétel volt a felülfizetésekkel együtt 166 frt 90 kr. Kiadás 144 frt 88 kr., melz levonotván e bevételből, marad jövedelem 52 frt 02 kr. A bevétel emeléséhez felülfizetésekkel járultak: Molnár József ügyvéd, dr. Löcherer Tamás 1 frt 30 — 1 frt 30 kr. Nemeseg János 1 frt 40 kr., Széplaky Pálné, Jakovecz Lajos, Konyha Géza, 60—60 kr., Szöllőssy János, Lovniczky József 50—50 kr., Borsos László, Fóris Ferencz, Eva J. Varga I. Kohút L. Szabó J. Csapó J. Bittner J. Stern Mór. ifj. Kovács István, Bodon Lajos, Cseh János, Biazovszky Ede, Hudell János, ifj. Bodzássy József, Liptay András, Borsos Sándor, Tarjány Mihály, Nagy Gyula, Kandler Miklós, Styasznu Mihály, Rízgha Gusztáv, N. N. N. N. Koreny Pál, id. Badinyi Gyula, N. N. N. N. N. N. N. N. N. N. Balázs Péter, Tibély S. A., Bittner László, Percz Sámuel, Martinelli B., Heksch J., Heksch B., N. N., N. N. Czebe Károly, ifj. Török László, Barna Imre 30—30 kr. Teleki András, Molnár János 20—20 kr. Dr. Marikoszky Gusztáv, Majoros József 10—10 krt. összesen 20 frt. Mely-ért fogadják a t. felülfizetők a rimaszombati „polgári olvasó-kör“ őszinte köszönetét. Rimaszombat, 1884. évi január hó 31-ikén.

ifj. Fóris Ferencz, egyleti jegyző.

Irodalom.

A közbirtokosok hitelügyének szervezéséről figyelemre méltó cikket közöl a „Gazdasági Mérnök“ című mezőgazdasági és műszaki hetilap legutóbbi száma, a mely változatos és gazdag tartalmánál fogva egyébként is megérdemli a fölemlítést. Tartalmából kiemeljük dr. Rosenspitz Sándornak, a lap amerikai rendes tudósítójának érdekes le-velét, a lap angolországi levelezőjének a Humber folyam szabályozásáról irt érdekes cikkét s a vizimalmok számára való turbina ismertetése. Különösen érdekes az önálló cikkek mellett a „Gazdasági Szemle“ című rovat, mely a bel-és külföldi gazdasági mozgalmakról az egész művelt világból érdekes és gyors tudósításokat közöl; nemkülömben a „Kiállítási Értesítő“ című rovat, melyben az országok kiállításra vonatkozó minden hivatalos intézkedés és társadalmi mozgalom híven és gyorsan közöltetik; végül különösen ki kell még emelnünk a „Találmányok és Hasznos tudnivalók“ rendes és fölötte érdekes és hasznos rovatát. — A „Gazdasági Mérnök“ megelőző számaiból érdekesnek tartjuk még fölemlíteni azt a jeles és figyelemreméltó cikket, mely a külföldi követségekhöz gazdasági és műszaki attachék alkalmazását sürgeti, továbbá a hengeralmokról, a villámhárítókról, a legjobb fejős tehénfajokról, a gazdasági takarékos-ságról, a panorai selyemfonó-gyárról, a szarvasmarha-istállók építéséről stb. szöllő közhasznu cikkekkel, nemkülömben Matlekovits Sándor államtitkár jellemrajzát és arezkéjét. — A „Gazdasági Mérnök“ közhasznu voltát e néhány adat is eléggé igazolja; miért is el nem mulaszthatják e jeles szaklapot a művelt gazdaközönség, ugyszintén a mérnökök és építésszek szives figyelmébe és megérdemelti pártfogásába ajánlani. Előfizetéseket egész évre 10 frt, fél évre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr-ával még ez év elejétől fogva is elfogad a „Gazdasági Mérnök“ kiadóhivatala. (Budapesten, Csillag-utca 8. sz. a.)

A Magyar Háziaszony. Az e czim alatt Budapesten megjelenő háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilapnak, mely a magyar gazdaszanyok országos egyletének hivatalos közlönye. — előfizetési ára egy évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr. Előfizetheti legezélszerűben postautalvány által a „Magyar Háziaszony“, kiadó hivatálához Budapestén Váci-körút 20. — Mutatványszámok ingyen küldetnek mindazoknak, kik a kiadóhivatalhoz ezekért — legezélszerűben levelezőlapal — fordulnak.

CSARNOK.

A fekete pontok.

(Elbeszélés)

Irta: Merényi László.

(Folytatás.)

Varga azonban őszinte nyilatkozatáért meglakolt. Hogy mi uton-módon, majd elbeszéltem.

* * *
Mind-nekelőtt megjegyzem, hogy fenálló rendszert alattas tisztviselőnek bizgatni nem tanácsos, de megbántani és kárhözattólag nyilatkozni a hivatal szelleméről, ezt az egyet egyetlen tisztviselőnek sem tanácsom, mert a szellem feltámad és üldözöbe veszi áldozatát.

Vargával is olyasmi történt, mert mindjárt másnap egy történetesen nyitva levő ablaktáblát e szavak kíséretében tétetett be vele a tanácsos.

— Tegyék be önök az ablakot, nehogy a hivatal rosz szelleme kisurranjon. Majd lesz gondom önre Varga ur, ha fenálló rendszerrel nincs megelégedve, értette ön; s ezzel a tanácsos jelentékeny pillantást vetett Vargára.

Varga összerézzen, találva volt. Ertette és felfogta e néhány szó jelentőségét s tudta jól annak következményeit is. Mert hisz saját szavait ismételte előtte, pedig a tanácsos — mint tudjuk — nem volt jelen. Es ez ütött szegét a fejébe, mert a tanácsosa többi szavaival nem gondolt, hisz más osztályban hallott már olyas beszédet eleget, de itt soha sem. Legjobban bántotta azonban saját szavai ismétlése; de azért nem szölt semmit, hanem fejlesztve kettöz-tetett buzgalommal látott teendői elintézéséhez.

— Valaki besugta a főnökömnek, hogy a hivatal szelleméről kárhözattólag szoltam, kém, áruló van köztünk, de hát ki és melyik!?

Varga aztán egyenként sorra vette tisztviselő társait; de közülök egyiket sem tartotta képesnek arra, hogy a kém alacsony szerepére vállalkozzék

— Hát ha ön maga hallotta szavaimat, hisz azok elhangzása után azonnal belépett? De mégsem! sokkal becsületesebb embernek tartom főnökömet, mintsem arra vetemedjék, hogy alattas tisztviselői nyilatkozatait ajtó megett fülével hallgassa. — Ehj, a ki hallgat, magára hallgat! De hát ha még is neheztel, haragszik: ez tény. Isten veled előléptetés, segély, jutalmazás és kiküldetés. Mindettől szépen elbucszhatok, pedig már előjegyeztem magamat és ép holnap akartam egy kevés pénzsegélyért folyamodni. Most már mindennek vége! Ugy kell neked, minek beszéltél. Hát szükség volt erre? Pedig a hallgatás második természetem s elvem más emberek, főleg tisztviselő társaim dolgába nem avatkozni. És mégis beszéltél, az összes nevében szóltál, tapasztalataid által értelet nézettedet és meggyőződésedet fejeztél ki. Pünktum. De ugy is bele jöttem a beszédbe s oly jól esett érzelmeimnek és gondolataimnak kifejezést adni mert hisz annyit tudnék én arról beszélni. De hát mit is beszéltem? Semmit . . . igazságot. No-de, nem teljesedik-e rajtad: szólj igazat és betörök a fejed? Es ha ugy történnék is; ha betörnék is: annyira félsz-e az igazságot kimondani te gyáva, te bója*)? A főnököm neheztel és fenyeget — ezek valók, pedig nem mondtam olyas semmit, a mivel személyt megbántottam volna! En mindig tiszteltem őt magamban, Ehj, jó ember ő! elfelejté a szavakat; verba volant, s ketőztetett szorgalmamért ismét pártfogásba vesz. Eddig is szorgalmas voltam, de ezután még szorgalmasabb leszek!

Boldogtalan! lehetsz te már szorgalmas, megbocsáthat, pártfogásába vehet főnököd ismét, ő is ember, de mindez nem használ már neked semmit; mert te minden hivatalnok, legyen az szám-, pénzügyi-, osztály-, miniszteri-, titkos- és valóságos belső titkos tanácsos felett álló magasabb lény, magát a hivatal szellemét bántottad meg, ki előtt nincs cím, nincs rang és nincs magás állás; mert egyformán meghajlanak előtte a tekintetes, nagyságos, méltóságos, nagyméltóságú és a kegyelmes urak is. Es e szellem pajzán és csintalan; játszik és enyelg; furfangos és leleményes; makacs és kárlehetetlen és mégis sokszor végtetszerűleg igazságos; tud szeretni és gyűlölni; kegyeket osztogatni és megvonni; mosolyogni és haragos képet vágni, s jaj, háromszoros jaj annak, ki mindenható hatalmát el nem ismerve, róla becsmérőleg, vagy ép kárhoztatólag nyilatkozik. Mert a megbántott szellemnek áldozat kell; sokszor a legleleményesebb módon megtréfál; enyelgve játszik és mókáz veled. A szó teljes értelmében komázik s az ész és okosság leple alatt a legostobább a legbolondabb tettét követelti el veled; megtesz például hivatalfőnöknek csak azért, hogy bebizonyítsa, mikép nem tudsz az lenni. Léptein, szellemi surranásain gomba módra teremnek az osztályok bohóczai és nevésségek alakjai. De sokszor nem érti a tréfát; megaláz, porba tipor és ismét fölemel, föl a legmagasb polczok egyikére csak azért, hogy a szédítő magasból leejtje, bukásod annál nagyobb legyen. S így mindaddig kínozt és gyötört, míg magad is szellemmé válna vele nem egyesülsz. S ekkor megmutatja fenséges alakjának láthatatlan szellemi szépségeit, de míg élsz, míg szellemed porhüvelybe van rejtve; míg tudod lehel, agyad gondolkozik s szived érez; míg mozogsz és eszelepsz, szóval: míg a benned rejtett erők munkálkodnak, e szellem nem bocsát meg neked soha!

S kérdik: létezik ily szellem. Létezik bizony, legalább Varga története is a mellett bizonyít; kiterjesztett szárnyakkal ott lebegett az már tar feje fölött s azok legyintését aztán mindennap érezte. Mert keservesen tapasztalá aztán, hogy többé akarátának és tetteinek nem ura, s hogy egy nálánál magasabb szellem hatalma alatt áll. Es e szellem a legesekélyebb s azelőtt figyelemre is alig érdemes dologban például: egy iron meghegyezésében is nyilatkozott, s azt mindaddig hegyezteté vele, míg végre nem volt mit hegyeznie s a szilva fába csipetett rovó elfogyott a kezében.

Se baj! vett elő aztán másikat és ha sikerült is azt ovatosan kifaragnia az ép akkor pattant el s szökött „kukra“ a szemének, midőn legfigyelmesebben számolt vele.

*) Bója: balga; félszű. Élő Székely szó.

E szellemi enyelgésnek, főleg miután még ténája is elpárolgott, vagy ép penészt fogott: természetes kifolyása lón, hogy Vargának a kapott havi pazuálé a 21 krajczár nem lett elégséges havonként elhasznált íróeszközei beszerzésére, pedig azelőtt, meggazdálkodott abból legalább egy egy kurta szivarra valót!

Az a csintalan, játszi szellem aztán minden istenadta nap részeseit valami meglepetésben, ha egyébbe nem, ezipője talpa s annak kérégei kezdtek el sajátságos hangon nyikorogni, ilyenformán; „Sár—sár; sár—szár!“

— Ha másik cipőm volna, mindjárt tul adnék ez átkozott bakancson! Oly utálatosan nyikorognak, hogy alig merek már az osztályban végig meuni, sár-sár, sár-szár, sár-szár, mit jelent ez? No igen sárban jártatok kedves topánjaim, de azt tagadom, hogy szárból készültetek volna. Igaz, hogy borítás mindkettő, de sokkal becsületesebb embernek ismerem eszmadiaimat, mintsem óeska szárból kerültetek volna ki! Megvan! Szár kellene szár, takaros magyar eszma szár, értelek! Az is meg volt az előtt, takaros zergeszárban jártam, még pedig barkásban, az után keseregtek ugy-e? Minek is hagytak fel azzal a szép magyar viselettel? De kassátok kedves cipőim, jártam abban is mindaddig, míg magyar ruhát viseltek a hivatalnokok, most pedig német bugyogó van rajtam. Még tavaly négyen jártunk takaros magyar ruhában, de már az ideu csak ketten, míg végre jó magam maradtam. En biz unikum nem leszek, én reám senki se mutogasson ujjal, azért lerugtam a lábamról a magyar eszmat s az atillát görög szóra adtam. Ezzel a vén kopasz fölvel féltem a kinevettetéstől. Es miért nevettek volna ki, — csak azért, mert egyedül jártam volna magyar ruhában esakis azért, no meg aztán a szükség is parancsolt, mert nem volt módom másikat csináltatni, meg kenyér is kellett. Azért hát ne zúgolódjatok és ne szóljatok oly irtóztató csunya hangon tanuljatok esztetikát és legyetek figyelemmel tisztviselő társaim iránt is kárpótlásul estvére Laezi fiam markából valóságos faoljall itatlak meg — ha hallgattok.

Czipőivel aztán valahogy csak kibékült, de most meg íróasztalával gyűlt meg a baja Végzete kezdeténél volt.

A dolog ugy történt: végzetes szavai elhangzása után harmad napra, mikor ép a kulesot illeszté íróasztala zárjába — miközben egyik kezét az asztalon nyugtatá — asztala egy nagyott recsesent. Varga a szokatlan és meglepő hang hallatára reszketeg kézzel illeszté be a kulesot a zárba s reszketeg kézzel húzá ki az asztal fiókot s reszketeg kézzel keresgélé elő íróeszközeit. Varga most hallá először, hogy ahoz az asztalhoz, a melynél ő naponta oly jó kedvvel dolgozott, az emberi szerenésatlenségeknek egész láncolata van füzve, két tisztviselő örült meg már annál az asztalnál, egy meg — közvetlen előde — pisztolyal vetett véget anyagi bajokkal küzdő életének.

E beszéd hallatára Varga a szerenésatlenu jár tisztviselői után oly különös érdeklődéssel tudakozódott s midőn megtudta, hogy mind a három magyar ember volt: busongó érzet fogta el s gondolataiba elmélyedt.

— Pusztul a magyar-elem pusztul, napról-napra kevesbedünk. Pedig kár! „Teremt-e isten több magyart, ha mi is elfogyánk?“ — kérdi a lángeszű költő. De tudjátok-e mit tesz magyarnak lenni; érzitek-e a magyar-szív lüktetését és dobogását, midőn e szavakat mondjátok: „Magyar vagyok?“ Atthatott-e bennetek a magyar szellem, a magyar genius ihletése, mely annyi hőst és annyi nagy embert adott a nemzetnek?! A Zrínyiek önfeláldozása, a Rákócziak szabadság-, a Hunyadiak hazaszeretete osztályosává; a dicső történeti mult, e fényes lapok részeseivé és az emberiség jogai s elvitázhatlan szent öröksége védője lévén a szabadság, egyenlőség és testvériség bajnokaivá lenni — oh mindez van e névnek varázsához füzve.

De hová is vezettek tőveteg gondolataim, vajjon ti elköltözött elődeim foglalkoztatok-e ilyszerü gondolatokkal és érzelmekek s dolgoztatok-e ennél, vagy e fajta asztalnál?

Az asztal most egy nagyot roppant. Varga újból összerendezte. — Mi lette ezt az asztalt? Az imént reeses, — most meg ropp hangot ad! Hogy reese, ropog az istenadta! Varga még csak most vette szemügyre asztalát, meg nézte szuette labait, töredezett karfáit, kopott emelvényeit, vedlett s szinehagyott, tentafooltos mivoltát, — fürkésző viz-

gálatát még az asztal alsó részére is kiterjeszté, s annak egyik szegletében az asztal alatt agy porlepte, legalább ötven éves pókháló fedezett föl, melyet mint vizsgálata diadalmját zászloként vonalzója végére akasztotta. — Itt a haló! . . .

Óreg asztal ez már, vén száraz fa, még tán Noé apánk idejéből való roskatag alkotmány, magába szíva a légben rejlő nedves párazatokat és most a tavasz beálltával eresztékjeiben enged, bizonyosan téli álmából ébred és ropogásaival a megújuló természetet üdvözli. A nap verőfényes, az idő száraz, s a természet törvénye szerint a hideg öszszébb húzza, a meleg kitágítja a testeket, ennyi az egész. Szárad szegény!

Boldogtalan! — hivatkozhatol már te józan eszedre és természetani ismereteidre, mindez azonban már nem használ neked semmit. Mert íróasztalod ha irsz, ha rá könyökölsz, bántó mekegő hangot ad . . .

Ah, most megint mintha sirna — szegény! Es ha csak érintem is kezemmel oly sajátos bántó hangot, mintha igen finom ezüst lánczot ide-oda huzogatnának, e lánczszemek kísérteties hangjai ott esengnek fülemben, mitől az a nehány szál hajam is, mely fejem bubján lengedez, ég felé mered! Megbolondulhatok ennél az asztalnál.

Valóban Vargán egy különös jelenség tünetei kezdtek mutatkozni, idegei minden legkissebb zöreijre, a toll perczegésére és az ajtó nyitásra vagy betetésre — fájdalomosan rezegni kezdtek, az üveg karezolásával a hivatalból és a fűrészt vágással pedig a világból ki lehetett volna kergetni. Azért ha az utcán haladtában favágókra talált és favágó fűrészt látta, átesapott a tulsó oldalra. Hall-érzéke látásérzéke rovására bámulatos finom lelt s ezenkívül mintha hatodik érzéke támadt volna, egy láthatatlan szellemi világgal jött érintkezésbe, melyben jelek, mozgás, rezgés és hangtalan beszédek által közvetlenül társalgott. Es e társalgás minden más érzékét — a látást és hallást kivéve — fölöslegessé tette, azon kívül, mintha minden emberrel titkos összeköttetése lett volna, azok érzelmeit és gondolatait külsőtés nélkül vélte elsajátítani! Látása és izlése azonban napról-napra tompult.

Mindeza lelki tünetekről azonban senkinek, még tulajdonjének sem szólt semmit, tudta jól, hogy az természetellenes állapot, hogy valami benső szervezete senyed és hogy a lélekre ható illetettségek nem rendes uton és módon közvetítettek. Nem szólt főleg azért, mert félt, hogy józan eszét vonják kétségbe. Türt és szenvedett.

E szenvedő állapotban sokszor elmerengett és egy helyre nézett folytonosan és tartóson, — és ez a hely volt íróasztalának állványja.

(Folytatása következik.)

Hivatalos közlemények.

Rimaszombati járás szolgabírójától.

Pályázati hirdetmény.

173. sz. — Orlajtöréki körjegyzőségről Szabó Pál betegsége miatt lemondván, ezen állásra pályázat nyitattik s ennek választás utján leendő betöltése az 1884. febr. 20-ik napjának d. e. 9 órája Varbócz községében kitűzetik.

A körjegyző évi fizetése 400 frt készpénz, lakbér ezimén 50 frt vagy természetben, küldőnczre 50 frt és irodai általány 15 frt.

Felhívának a pályázni ohajtók, hogy kérvényeikhez a jegyzői vizsgálatokról kiadott bizonyítványt csatolják, s hivatalomhoz február hó 19-ig terjesszék be.

Kelt Nyustán, 1884. évi január 20-án.

Kubinyi, szolgabíró.

Szerkesztői üzenetek.

B. Z. Vettük sorát ejtjük.
T. S. Tárgyalmasz miatt jövőre.
Sz. B. A közepén öszszébb vonva bevalnek, de tárgyánál fogva így sem közölhetők. Okát ugy hisszük, tudja.
P. M. — V. B. Az ígért talán nem marad örökös ígért?
D. L. Magán levelet írunk.
L. S. Vettük, alkalmilag mutatványt is közlünk belőle.
P. L. Legöszintébb örömmel.

Felelős szerkesztő: Bodor István.

Magán-hirdetések.

Előfizetési felhívás

az „ÁRLEJTÉSI KÖZLÖNY“

X. évfolyamára.

Egyedüli s legrégebb, tehát különösen a külföldön is a legelterjedtebb közlönye az összes magyarországi és a honi vállalkozókat érdeklő ausztriai, horvátországi, boszniai s külföldi árlejtéseknek, a melyek mindennemü műszaki munkákra, építésekre, kész áru- és mindenféle munkaszállításokra (minden szakmájú gyáros, iparos, kereskedő pályázatával) adás-vételekre, bérletekre stb. vonatkoznak s hivatalos és magán, de mindig első forrásokból merítettnek.

Kizárólagos közlönye az összes hivatalos árlejtési kiírásoknak, a melyek e szaklapban a legkimerítőbben közöltenek s melyek mellett ezen felül az előfizető gyors és pontos információkat is kap kívánatra a szerkesztőségtől.

E szaklap minden számottevő műszaki irodában, gyárban, ipartelepen és máhelyben nélkülözhetetlen s mindennemü hirdetésekre nézve épen elterjedtségénél fogva a legjobban ajánlható.

Előfizetési ár:

1 évre . . . 6 frt. | Félévre . . . 3 frt. | Negyedévre . . . 2 frt.

Előfizetési pénzek és megrendelések intézendők az

„Árlejtési Közlöny“ kiadóhivatalába,

Budapesten, Bálvány-utca 3.

7—12

Kiadó lakás.

Rimaszombatban az oskola-utczában levő **Csapó-féle házban** egy vagy két tágas helyiség február 1-től Szent-György napjáig gabna- vagy gypjuraktárnak bérbe kiadó. — Értekezhetni özv. Eszényi Istvánné urnóval Rimaszombatban.

Szent-György napjától az egész kényelmes lakás — magános udvar, 3 szoba, a hozzátartozó helyiségekkel bérbe kiadó. — Értekezhetni a tulajdonosnővel alólírott nál Sajó-Gömörön,

1884. január 22-én

Bogár Lajos.

Arverési hirdetmény.

6392/1883. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírre teszi hogy **Kellner Pál** végrehajtónak **Bacsó Zsuzsanna** végrehajtást szenvedő elleni 90 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Hosszuszó községben fekvő — a hosszuszói 61. szjkvben foglalt 1/26 urb. telekből Bacsó Zsuzsannát illető jutalékára az árverést 392 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi maretius hó 24-ik napján d. e. 10 órakor Hosszuszón a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak. — Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 39 frt 20 krt készpénzben, avagy az 1881. LX. t. ez. 42. §-ában jelzett ártóllyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. ez. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerü elismervényt átszolgáltatni. — Kir. tszék, tkvi hatóság. Rimaszombat, 1883. decz. 11.

Fernét, kir. tszéki elnök h.